

IN HONOREM

CAMIL MUREȘANU

O VIAȚĂ DEDICATĂ ISTORIEI: ACADEMICIANUL CAMIL MUREȘANU LA 80 DE ANI

Academicianul Camil MUREȘANU a împlinit la 20 aprilie 2007 vârsta de 80 de ani. Cu prilejul respectiv, Magistrul nostru a afirmat că faptul ca atare îl privise încă din tinerețe drept un țel biologic foarte îndepărtat, la care omul poate cel mult visa a-l atinge. Comunitatea istoricilor meditează însă la beneficiul științific pe care istoriografia îl poate avea de pe urma unei prestații științifice deosebite, așa cum este cazul sărbătoritului de acum. O ascensiune rapidă datorată unei activități profunde în câmpul cercetării istorice l-a propulsat pe Profesorul nostru spre un statut academic deosebit, conferit cu îndreptățire de instituțiile abilitate pentru aceasta.

Născut în Turda transilvană la 20 aprilie 1927 dintr-o familie de intelectuali ardeleni, având între antecesorii genealogici pe însuși George Barițiu, al cărui nume îl poartă astăzi Institutul de Istorie din Cluj-Napoca al Academiei Române, al cărui director este însuși sărbătoritul nostru, Camil Mureșanu și-a urmat studiile primare, gimnaziale și liceale în orașul natal. Pe cele universitare în istorie le-a făcut în Clujul postbelic, în care mai profesau ilustrele personalități științifice și academice formate în perioada interbelică (i-a evocat pe D. Popovici, C. Daicoviciu, I. Moga, I. I. Russu, Șt. Pascu, Fr. Pall) sau atunci încadrați în Universitatea din Cluj (D. Prodan, V. Vătășianu). A reținut marea lecție a dascălilor săi din Universitate, de a sluji cu probitate știința istorică și de a insufla studenților în istorie motivația investigării profunde a trecutului românesc și deopotrivă, a istoriei universale, cu care cea dintâi s-a interferat întotdeauna.

Studiile de istorie universală fuseseră așezate pe o bază temeinică la Cluj în perioada interbelică. Pe lângă noua universitate creată în principalul oraș al Transilvaniei după Unirea cea Mare din 1918, a luat ființă, alături de Institutul de Istorie Națională, un Institut de Istorie Universală prin străduințele lui Ioan Ursu și ale lui Constantin Marinescu, ambii membri ai Academiei Române. Un program amănunțit fusese elaborat pentru studiul faptelor de interes continental prin care puteau fi mai bine înțelese cele aparținând istoriei naționale. Au fost pregătiți specialiști cu deosebire în domeniul istoriei central-europene, ale căror lucrări (teze de doctorat în speță) au deschis noi direcții de cercetare științifică, pe care istoriografia română continuă să le urmeze chiar și astăzi. Direcții de investigare ale căror statut și „utilitate” istoriografică au fost puse sub semnul întrebării în anii „obsedantului deceniu” și în oarecare măsură chiar și după aceea.

Era tocmai răstimpul în care istoricul Camil Mureșanu își începea cariera didactică universitară și de cercetare istoriografică. Dincolo de impedimentele ideologice și de documentare științifică, Istoricul și-a urmat obiectivele didactice și științifice, realizând în timp o operă de mare valoare și profunzime. Faptul a fost posibil datorită unei solide pregătiri științifice în domeniul științelor socio-umane, unei vaste culturi pe care și-a însușit-o printr-un efort cotidian, care avea să-i permită elaborarea de studii istorice profunde și sinteze de istorie românească și universală mult apreciate de specialiștii în materie și de tinerii studioși. Fie că era vorba de legăturile dintre comunitățile transilvane și papalitate, fie de viața și lupta antiotomană în fruntea căreia s-a aflat Iancu de Hunedoara – asupra eroului de la Belgrad publicând o monografie istorică în 1957, la împlinirea a 500 de ani de la acel moment, când a survenit și decesul conducătorului de oști – sau de alte fenomene istorice din spațiul transilvan. Istoricul a știut să le încadreze în desfășurările regionale. Medievalist și totodată modernist, profesorul Camil Mureșanu a dat istoriografiei românești valoroase sinteze interpretative asupra revoluțiilor din Țările de Jos, Anglia și Franța, precum și istorii ale instituției premierului britanic și Președinției de la Casa Albă. Textele ca atare respirau aerul democrațiilor occidentale și de peste Ocean, fiind deosebit de instructive pentru cercetătorii din domeniul istoriei și tinerii studenți din acel timp. Manualele sale de istorie modernă universală pentru liceu și universitate s-au bucurat de-a lungul timpului de cea mai mare căutare în rândul tinerilor studioși, al celor care doreau să cunoască în adevărata lor desfășurare marile fenomene istorice din trecut.

Posesor al unei remarcabile capacități de sintetizare a fenomenelor istorice, profesorul Camil Mureșanu a fost investit cu responsabilități în privința elaborării și coordonării unor valoroase sinteze de istorie transilvană și națională. Astfel, volumele *Din istoria Transilvaniei* și din tratatul de *Istoria României* din anii '60 ai secolului trecut, dar și din amplul tratat academic de *Istoria românilor* publicat în ultimii ani, în care informația istorică este adusă la zi, cu interpretarea profundă a fenomenelor istorice, prin care autorul și redactorul s-a distins în mod deosebit. În colective de editare a documentelor istorice (medievale, de la 1848), în cele de elaborare a unor culegeri de studii pe problematică circumscrisă, Istoricul a realizat un travaliu științific consistent, scriind pagini care rămân în istoriografia noastră.

Profesorul Camil Mureșanu a reprezentat știința istorică de la noi în mod permanent la manifestări științifice internaționale și i s-a decernat titlul de *doctor honoris causa* al unor universități. Academia Română l-a chemat între membrii săi corespondenți în 1990 și apoi titulari în anul 2000. Ca director al Institutului de Istorie din Cluj-Napoca din 1995, iar în ultimul an ca președinte al Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române, a vegheat la buna lor funcționare în condițiile exigențelor crescute impuse de viața științifică și de către societate.

La împlinirea vârstei octogenare, foștii săi studenți și doctoranzi, colaboratorii din jurul Domniei Sale au pregătit un volum omagial prin care mărturisesc continuarea direcțiilor de cercetare istorică pe care le-a deschis în

istoriografia de la noi. În acest moment aniversar ei îi urează totodată Profesorului Camil Mureșanu multă sănătate și putere de muncă din încredințarea că istoriografia română va beneficia în continuare de pe urma unei activități de cercetare științifică în desfășurare.

La mulți ani, Magistre!

Prof. univ. dr. Nicolae Edroiu
membru corespondent al Academiei Române